

**СЕКЦІЯ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ В ОСВІТІ**

**SECTION 2. INFORMATION TECHNOLOGIES
AND INNOVATIVE METHODS IN EDUCATION**

Атаманчук В. П.,

УДК 37.012.8

д-р філол. наук, доцент,
провідний науковий співробітник відділу
інформаційно-дидактичного моделювання,
Національний центр "МАН України";
головний науковий співробітник відділу навчання мов
національних меншин та зарубіжної літератури,
Інститут педагогіки Національної академії
педагогічних наук України, м. Київ

Атаманчук П. С.,

д-р пед. наук, професор,
академік НАН ВО України, експерт МОН України,
професор кафедри фізики та методики її навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль

ДІЄВІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОГНОЗУ

В ході виконаних нами розвідок [1, с. 586 – 619] і здійснених досліджень у сферах середньої (загальної і професійної) та вищої освіти [1 – 7] стали можливими розробка і використання дієвого освітнього прогнозу (рис. 1).

ОСВІТНІЙ ПРОГНОЗ (модель освіти)

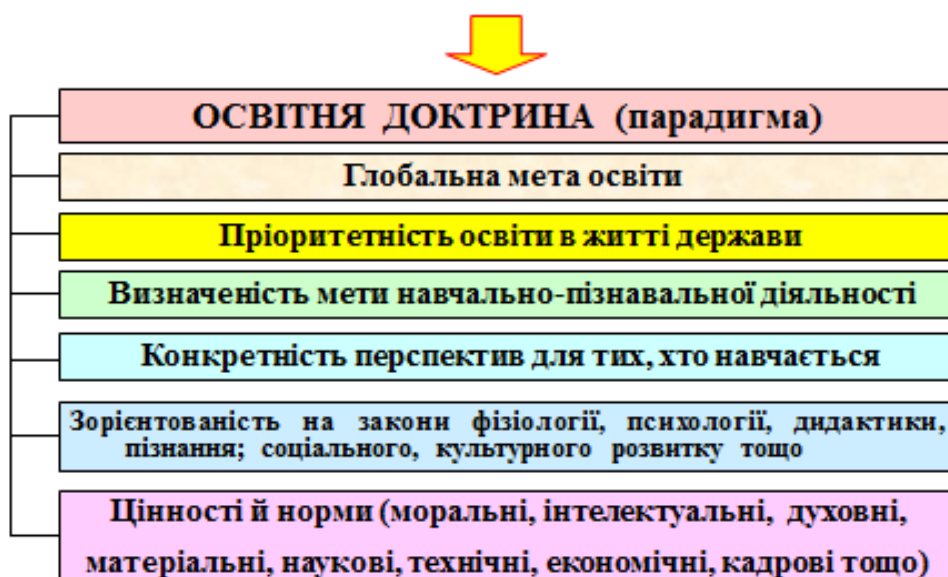

Рис. 1. Основні етапи дієвого освітнього прогнозу

Подана схема презентує дієвість освітнього прогнозу [6, с. 13 – 22]. Його структура: **глобальна мета освіти → освітній стандарт (план) → управління** [7, с. 16 – 18]. Взаємозв'язок між прогнозом і освітньою доктриною безперечний. Відзначимо, що освітній прогноз – це одночасно ідеалізована модель освіти та діяльна основа її реалізації [8, с. 5 – 8]. Змістовна, організаційна та операційна складові діяльності співвідносяться зі змістовним, мотиваційним та операційним компонентами процесу навчання [9, с. 5 – 10]. Зупинимось коротко на характеристиці елементів структури освітнього прогнозу [5 – 11].

Глобальна мета освіти в загальній трактовці – забезпечення засвоєння соціального досвіду та формування на цій основі функціонально грамотної особистості, долученої до національних і загальнолюдських цінностей, формування духовності індивіда. По-іншому – свідоме засвоєння наукових і прикладних знань на рівні інтелектуального, світоглядного та соціально-культурного особистісного збагачення індивіда [13 – 17].

Усвідомлюючи, що чіткість і точність цілей – необхідна передумова проектування освітнього середовища та вироблення стратегії управління в навчанні, охарактеризуємо наступні елементи дієвого освітнього прогнозу.

Освітній стандарт [3; 6; 10; 12; 17] виокремлюється як окремий елемент структури прогнозу (плану дій). Наголос: **стандарт** [13, с. 139 – 146] – це не стільки певні тезаурус та глосарій для опанування індивідом, як необхідність оптимізації навчально-пізнавального навантаження на індивіда в ракурсі його підсильності (приведення у відповідність інтелектуальних можливостей індивіда з його навчально-пізнавальними потребами в рамках свідомого фізичного життя). Однак, зупинимось на окремих змістових частинах стандарту: **навчальний план, навчальна програма, підручник, методика**.

Навчальний план – нормативний документ, яким регламентується зміст освіти (складом навчальних дисциплін, чи освітніх галузей, порядком і послідовністю їх вивчення за роками навчання, нормами часу, що відводиться на вивчення кожної навчальної дисципліни чи освітньої галузі). В ньому визначаються цілі і завдання навчання і виховання, основні принципи відбору наукової інформації і її систематизації з врахуванням логіки міжпредметних зв'язків та викладу матеріалу: втілюються ідеї диференціації та індивідуалізації навчання, впровадження інтегративних курсів, розвитку творчого стилю мислення і пізнавальної активності індивіда, створення умов особистісної само-реалізації. Показовим у цьому ракурсі є базовий навчальний план середньої загальноосвітньої школи, розроблений Інститутом змісту і методів навчання МОН України, зміст якого є переконливою ілюстрацією намірів відходу в навчанні від традиційної просвітницької точки зору (натомість: врахування і відображення тенденції гуманітаризації освіти, принципу важливості і достатності відбору навчального матеріалу, світоглядної спрямованості розвитку особистості, можливостей інтегрованих курсів та курсів за вибором, особливостей інваріантної та варіативної частин навчального плану, спроби нормалізації тижневого навчального навантаження за роками навчання і ін.).

Навчальна програма є нормативним документом, який визначає зміст конкретної навчальної дисципліни та розподіл його за роками навчання, а також окреслює вимоги знань учнів з цієї дисципліни. Зрозуміло, що навчальні програми нового покоління, що впливає з наукового доробку багатьох дослідників процесу навчання, повинні пронизуватись ідеєю особистісно-діяльнісного підходу у навчанні (в умовах переходу освіти від предметно-орієнтованої системи навчання до проєктно-креативної, інакше бути не може). Тому цілком закономірно у проєктуванні кожної навчальної програми врахувати впливи, зумовлені компонентами "**Освітнє середовище**" та "**Управління**" ([8–11]; [13–17]).

Вплив "**Освітнього середовища**" на зміст навчальної програми:

- у контекстному навчанні важливу роль відіграють технології активного навчання – імітаційні та неімітаційні, потрібно робити оптимальний вибір;
- орієнтація на вид інтелектуальної активності індивіда: репродуктивний (алгоритмічний), пошуковий (евристичний), творчий (креативний);
- доведення індивідуалізації та диференціації у навчанні до рівня реально-здійснюваних екстернату та самоосвіти (конкретизація цілей навчання індивіда від меж його духовного та інтелектуального розвитку до меж його майбутнього соціального статусу та матеріального достатку;
- впровадження мультимедійних та STEM-інтегративних технологій навчання з умовою необхідності орієнтуватися на об'єктивну експертну оцінку державних можливостей комп'ютеризації освіти;
- врахування міжпредметних зв'язків, ціннісно-поведінкових орієнтацій та інноваційно-інтегративних тенденцій у навчанні;
- використання наявної навчально-матеріальної база (НМБ), особливо в тій її частині, що робить здійснимою результативну і якісну цілеспрямовану навчально-пізнавальну діяльність індивіда.

З компонентою "**Управління**" пов'язана операційна складова навчально-пізнавальної діяльності в аспекті контролю, корекції та регулювання конкретних навчальних дій та операцій індивіда відповідно до еталонних вимірників якості знань. Врахування цього моменту в проєктуванні конкретної навчальної програми означає, що вона має носити цільовий характер: окреслюючи зміст навчального матеріалу на рівні його окремих структурних одиниць. Необхідно орієнтуватися на еталон (рівень) засвоєння кожної структурної одиниці навчального матеріалу (враховуючи відповідні можливості його забезпечення наявним у навчальному закладі освітнім середовищем).

Феномен "**Управління**" – гарантоване досягнення прогнозованих результатів і якості навчання індивіда внаслідок забезпечення підсильності процедури, завдяки приведенню у відповідність інтелектуальних можливостей з актуальними навчально-пізнавальними потребами, окреслюваними межами доцільності в свідомому фізичному житті індивіда.

Список використаних джерел

1. Атаманчук В. П., Атаманчук П. С. STEM-інтеграційні аспекти становлення сучасної природничо-наукової освіти. Педагогіка XXI століття: сучасний стан та тенденції

розвитку: колективна монографія : у 2 ч. Ч. 2/ відп. за випуск О.Є. Карпенко. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. С. 586–619. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-241-1-22>.

2. Атаманчук В. П., Атаманчук П. С. Теоретичні основи управління процесом формування природничо-наукових компетентностей і світогляду майбутнього фахівця. *Історія становлення та сучасного розвитку педагогіки та психології: колективна монографія*. Рига: "Baltija Publishing", 2022. С. 1–22. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-245-6-1>.

3. Атаманчук П. С. Професійний стандарт – яким йому бути?... Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2020. – 10 с. URL: <https://docs.google.com/document/d/17TTzvv44hwRINu-qBydVP80ql-q7zGID/edit>.

4. Атаманчук П. С., Атаманчук В. П. Особливості компетентнісного становлення майбутнього педагогічного фахівця. The 24th International scientific and practical conference "Information and innovative technologies in education in modern conditions" (June 20 – 23, 2023) Varna, Bulgaria. International Science Group. 2023. 439 p. С. 187–194 ISBN – 979-8-88992-689-4 DOI – 10.46299/ISG.2023.1.24.

5. Atamanchuk V. Atamanchuk P. Ontological Modeling in Humanities. E. Faure et al. (Eds.). Information Technology for Education, Science, and Technics. Proceedings of ITEST 2022: ITEST 2022, LNDECT 178, Springer, 2023. Pp. 249–259 , pp. 249–59, 2023. https://doi.org/10.1007/978-3-031-35467-0_17.

6. Атаманчук П. С. Інноваційні технології управління навчанням фізики : монографія. Кам'янець-Подільський : К-ПДПІ, 1999. 172 с.

7. Атаманчук П. С. Управління процесом навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Кам'янець-Подільський : К-ПДПІ, 1997. 136 с.

8. Методика і техніка навчального фізичного експерименту в основній школі : підручник для студентів вищих навчальних закладів (*Гриф МОН України*) / [П. С. Атаманчук, О. І. Ляшенко, В. В. Мендерецький, О. М. Ніколаєв]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 292 с.

9. Методика і техніка навчального фізичного експерименту в старшій школі : підручник для студентів вищих навчальних закладів (*Гриф МОН України*) / [П. С. Атаманчук, О. І. Ляшенко, В. В. Мендерецький, О. М. Ніколаєв]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. 412 с.

10. Методичні основи організації і проведення навчального фізичного експерименту: навч. посіб. / П. С. Атаманчук, О. І. Ляшенко, В. В. Мендерецький, А. М. Кух. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О. А., 2006. – 216 с.

11. Атаманчук П. С., Атаманчук В. П. Моделювання інтелектуальних і світоглядних якостей індивіда в умовах пріоритетності природничо-наукової системи освіти. Журнал (категорія Б) "Наукові інновації та передові технології" (Серія "Управління та адміністрування", Серія "Право", Серія "Економіка", Серія "Психологія", Серія "Педагогіка"): журнал. 2023. № 5(19) 2023. 636 с. С. 433–445. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-5\(19\)](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-5(19)).

12. Професійний стандарт на посади "Асистент", "Викладач", "Старший викладач", "Доцент", "Професор". Київ, 2020, 16 с. URL: <https://nubip.edu.ua/node/70143>. С. 2.

13. Атаманчук В. П., Атаманчук П. С. Навчально-пізнавальна діяльність майбутніх педагогів крізь призму світоглядних параметрів (категорія Б). DOI Педагогічні науки: теорія та практика : Запорізький національний університет <https://doi.org/10.266>

61/2786-5622; DOI № 2/2022 <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-2> Педагогічні науки: теорія та практика. Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2022. № 2 (42). 190 с. С. 139–146. DOI: <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2022-2-21>.

14. Атаманчук П. С. Навички, уміння, переконання: найвищі рівні компетентності та світогляду індивіда // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна (категорія Б) / [ред.кол.: С. В. Оптасюк (голова), П. С. Атаманчук (заступник наук. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 2022. Випуск 28: Концептуальні основи розбудови сучасної природничо-математичної та фізико-технологічної освіти. С. 40-45. DOI:10.326626/2307-4507.2022-28.40-45.

15. Атаманчук П. С., Атаманчук В. П. Бінарність цільових орієнтацій в навчанні майбутнього педагога (категорія Б). IV Міжнародна науково-практична конференція "MODERN RESEARCH IN WORLD SCIENCE", Львів, Україна. Архів. The 4 th International scientific and practical conference —Modern research in world science|| (July 10–12, 2022) SPC — Sci-conf.com.ua, Lviv, Ukraine. 2022. 1161 p. С. 447–457.

16. Atamanchuk, V., & Atamanchuk, P. (2023). Digital Humanities Projects in Educational Process. Revista Românească pentru Educație Multidimensională. 15(1), 45-57. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.1>.

17. Атаманчук П. С., Атаманчук В. П. Природничо-наукові інновації в експериментальній підготовки майбутнього фахівця. Березневий науковий дискурс 2023 на тему: "Детермінанти посилення ролі освіти у повоєнному відновленні України". Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції для освітян (м. Чернігів, 22 березня 2023 року). Чернігів : ГО "Науково-освітній інноваційний центр суспільних трансформацій", 2023. 335 с. С. 33–37.

Грикун Ю. О.,
старший викладач кафедри
корейської і японської філології,
Київський національний лінгвістичний
університет, м. Київ

УДК 372.881.1

ОСВІТНЬО-РОЗВАЖАЛЬНІ ВІДЕО В КОМЕДІЙНОМУ ЖАНРІ "МАНДЗАЙ" ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ТЕХНОЛОГІЇ ЕД'ЮТЕЙНМЕНТ У НАВЧАННІ ЯПОНСЬКОГО ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ

Провідною метою навчання іноземних мов є формування іншомовної комунікативної компетентності, яка є здатністю успішно виконувати завдання взаєморозуміння і взаємодії з носіями виучуваної мови відповідно до норм і культурних традицій в умовах прямого й опосередкованого спілкування, та виступає передумовою позитивного для обох сторін спілкування [8, с. 90 – 91]. Завдяки стрімкому розвитку й упровадженню мультимедійних технологій та використанню інтернету освітня іншомовна парадигма зазнає помітних змін,